

عنوان	از این مزرعه کروکودیل می‌روید
نویسنده	
مترجم	

سالانه ۲ میلیون طاقه پوست کروکودیل در دنیا تجارت می‌شود که هر طاقه آن ارزشی معادل ۱۰ هزار دلار دارد. ارزش هر کیلوگرم از گوشت این حیوان حرام‌گوشت نیز به ۱۷ دلار می‌رسد.

اما آنچه باعث شده تا شیلات ایران موافقت اصولی ایجاد اولین مزرعه پرورش تمساح را در ایران صادر کند، استفاده پزشکی‌ای است که از خون، استخوان و حتی گوشت این حیوان دوزیست می‌شود؛ هرچند در این میان سود اقتصادی ناشی از صادرات پوست و گوشت کروکودیل بی‌تاثیر نبوده است.

مهندس تاجیک، مدیر کل دفتر توسعه منابع آبی و ماهیان آب شیرین سازمان شیلات در گفت‌وگو با همشهری در این زمینه می‌گوید: بحث پرورش کروکودیل به عنوان یک موجود آبی و دوزیست پیش از این در شیلات ایران سابقه داشته است اما علم و آگاهی لازم و اراده برای پرورش این حیوان در ایران نبود. وی در ادامه می‌افزاید: در یک سال اخیر بحث سرمایه‌گذاری برای پرورش تمساح مطرح شد و به دنبال فتوایی که شهرپورماه پارسال به‌کوشش نماینده ولی فقیه در سازمان دامپزشکی برای مجاز بودن این فعالیت صنعتی در ایران صادر شد، شرایط برای فراخوان متقاضیان پرورش تمساح در ایران مهیا شد.

پروانه پرورش تمساح تنها در صورتی به متقاضیان ارائه می‌شود که علاوه بر رعایت نکات بهداشتی و نیز حداقل نکات زیست محیطی، از تحصیلات مرتبط برخوردار باشند و از اصول علمی لازم برای نگهداری این حیوان آگاه باشند: «ما پیش از این مواردی داشته‌ایم که متقاضیان برای پرورش ماهی از دانش لازم بی‌بهره بوده‌اند و در نتیجه نه تنها در کار خود با شکست مواجه شده‌اند، بلکه در بازپرداخت تسهیلاتی که استفاده کرده بودند نیز با مشکل روبرو شدند، در نتیجه این بار فقط با درخواست کسانی موافقت می‌کنیم که از دانش لازم بهره‌مند باشند و طرح قانع‌کننده‌ای برای اجرا به ما ارائه دهند».

تحصیلات آکادمیک در رشته‌های دامپروری، دامپزشکی، زیست‌شناسی جانوری، شیلات و محیط‌زیست پیش‌شرط اعطای مجوز به متقاضیان است؛ ضمن اینکه این افراد باید مدرکی معتبر مینی بر گذراندن دوره‌های لازم برای پرورش تمساح را ارائه دهند و طرح اجرایی ایجاد مزرعه‌شان از سوی متخصصان شیلات و سازمان دامپزشکی مورد تایید باشد. به گفته مدیرکل دفتر بهداشت و بیماری‌های آبزیان سازمان دامپزشکی که از صدور کد مربوط به بازرسی زمین‌ها توسط سازمان حفاظت از محیط زیست خبر داده است، کار نخست سازمان دامپزشکی قبل از صدور پروانه بهداشتی این است که حداقل‌های مورد نیاز برای یک مرکز پرورش تمساح را به متقاضی اعلام کند و او را ملزم به رعایت آنها سازد تا هم بخت تولید موفق را افزایش دهد و هم از احتمال خروج این خزنده از مرکز و ورودش به منابع طبیعی جلوگیری کند. دکتر محمد عزیززاده می‌افزاید: اگر قرار باشد تخم و یا بچه تمساح برای تکثیر وارد کشور شود، تخم و بچه را بر اساس بیماری‌های اعلامی دفتر بین‌المللی مبارزه با بیماری‌های واگیر (OIE) کنترل می‌کنیم و به محموله‌هایی اجازه ورود به کشور می‌دهیم که فاقد بیماری و یا عوامل بیماری‌زا باشند.

● تمساح یا دارو؟

برای پرورش تمساح توجیهات علمی و البته اقتصادی فراوانی ذکر می‌شود و به همین دلیل هم‌اکنون در بیش از ۵۰ کشور جهان، پرورش این خزنده برای بهره‌برداری از پوست، گوشت و خون آن رایج است. علاوه بر ساکنان جنوب شرقی آسیا که از خوردن گوشت هیچ جنبه‌ای نمی‌گذرند و مرفهانی که باید کیف و کفششان از پوست کروکودیل باشد، مصارف پزشکی از خون و گوشت این حیوان است که به پرورش آن وجهه علمی بخشیده است. به گفته محققان، گوشت تمساح دارای خواص دارویی زیادی است و در درمان برخی بیماری‌ها مانند آسم، دردهای عضلانی و تقویت قوای بدنی کاربرد دارد. وجود عاملی به‌نام «کروکودیلین» در خون این جانور که قدرت آن تا ۵۰۰ بار قوی‌تر از آنتی‌بیوتیک‌های موجود است و توانسته ویروس ایدز را در محیط آزمایشگاهی به‌آسانی از بین ببرد، این امید را در دل دانشمندان ایجاد کرده که با خون تمساح به جنگ ایدز روند. هم‌اکنون در کشورهای مختلف تحقیقات برای یافتن دارویی با استفاده از خون تمساح برای درمان این بیماری مهلک ادامه دارد. بر اساس اطلاعات مأخوذ از دفتر بهداشت و مقابله با بیماری‌های آبزیان سازمان دامپزشکی، چند خاصیت دارویی

در حال بررسی دیگر نیز به اجزای تمساح نسبت می‌دهند که استفاده از کروکودیلین در درمان عفونت‌های مقاوم به تمامی آنتی‌بیوتیک‌ها در سیستم تنفسی، ادراری از جمله آنهاست. همچنین از پودر استخوان تمساح برای درمان سرطان پوست که یکی از شایع‌ترین سرطان‌های شناخته شده است، استفاده می‌شود. استفاده از خون تمساح در سرم‌سازی و سم‌زدایی مجروحان شیمیایی مورد دیگری است که تاجیک به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: تحقیقاتی انجام شده که نشان می‌دهد از خون این خزنده می‌توان در سم‌زدایی از بدن مجروحان شیمیایی استفاده کرد، البته تا آنجایی که ما اطلاع داریم در ایران هنوز تحقیقات جدی در این زمینه انجام نشده است. وی در ادامه می‌افزاید: هماهنگی‌هایی با مراکز مربوط مانند انستیتو پاستور، موسسه تحقیقات و سرم‌سازی رازی و ... انجام داده‌ایم تا هم‌زمان با تاسیس مزارع پرورش کروکودیل در ایران، تحقیقات روی خواص دارویی این حیوان را شدت ببخشند.

● خانم‌ها با کروکودیل‌ها سازگارترند!

۶۰ تا ۷۰ درصد پرورش‌دهندگان تمساح در دنیا را خانم‌ها تشکیل می‌دهند. تاجیک با ارائه این آمار و با بیان اینکه پرورش این حیوان کاری دقیق و پر از ظرافت و ریزه‌کاری است که خانم‌ها از عهده آن بهتر بر می‌آیند، اولین پرورش‌دهنده کروکودیل در ایران را هم یک خانم معرفی می‌کند؛ جانورشناسی که در مالزی دوره‌های مخصوص پرورش کروکودیل را گذرانده است.

اما آیا تمام متقاضیان این صنعت باید راهی دیگر کشورها شوند تا از اصول پرورش این خزنده آگاهی یابند؟ تاجیک در پاسخ به این سوال می‌گوید: در حال حاضر ما در کشور مدرسی نداریم که به این علم آشنا باشد، اما برنامه‌ای برای اعزام متخصصان شیلات به کشورهای صاحب تکنولوژی داریم تا در آینده نزدیک توان ارائه تسهیلات به متقاضیان را داشته باشیم.

به گفته این متخصص در جنوب ایران با توجه به شرایط آب و هوایی و وجود آب شور، پتانسیل پرورش تمساح‌های آب شور وجود دارد و در مناطقی چون دشت مغان، گلستان و خراسان رضوی امکان پرورش گونه‌های آب شیرین تمساح وجود دارد. مهندس تاجیک با بیان اینکه اولین مجوز مزرعه کروکودیل ایران برای جزیره قشم صادر شده می‌افزاید: برای اینکه کروکودیل‌ها پوست لطیف و مرغوبی داشته باشند، لازم است منطقه پرورششان دست کم در سه چهارم از طول سال گرم و مرطوب باشد. مدیر کل دفتر توسعه منابع آبی و ماهیان آب شیرین شیلات، گونه کروکودیلی که قرار است در اولین مرحله در مزرعه ایرانی پرورش یابد را Porosus ذکر می‌کند و می‌گوید: این گونه، بومی استرالیاست و در آب شور زندگی می‌کند و در مناطقی چون مالزی، تایلند، هند و پاکستان هم دیده می‌شود.

اولین محموله از بچه پروسوس‌ها و مولد این نوع کروکودیل تابستان سال آینده وارد قشم می‌شود و ۴ تا ۵ سال آینده می‌توان ایران را هم در زمره کشورهای صاحب این صنعت به شمار آورد، البته مشروط بر آنکه فرآیندهای اخذ مجوز از محیط زیست، تملک زمین و ساخت و ساز مزرعه، اعطای وام بانکی و تسهیلات مورد نیاز و ... همه و همه به خوبی پیش روند.

● مزرعه تمساح‌ها

حداقل فضا برای پرورش هر قطعه تمساح، یک مترمربع است. هر تمساح اغلب سالی یک بار و گاه دو بار و هر بار ۲۰ تا ۶۰ تخم می‌گذارد و دارای سرعت رشد بالایی است، به طوری که به‌ازای مصرف هر یک کیلوگرم ماده غذایی، ۱/۱ کیلوگرم افزایش وزن دارد. بهترین دما برای پرورش تمساح، بین ۲۸ تا ۳۴ درجه سانتیگراد است و بهترین رطوبت برای پرورش این حیوان بین ۷۵ تا ۹۰ درصد است، یعنی جانور تقریباً به‌طور مرتب باید در آب باشد.

نوزادان تا یک سالگی باید در فضای سرپوشیده نگهداری شوند و جانوران بیش از یک سال در صورت فراهم بودن شرایط هوایی مورد نیازشان (۳۰ درجه به بالا) می‌توانند در محیط باز پرورش یابند و در غیر این صورت باید در گلخانه‌های بزرگ با آبگیرهای جداگانه نگهداری شوند.

تمساح برای تغذیه نیاز به جیره غذایی کامل شامل پروتئین، قند، ویتامین و املاح دارد که این غذا را می‌توان از ضایعات کشتارگاهی و تلفات دامداری‌ها و مرغداری‌ها البته زیر نظر ادارات دامپزشکی و ضایعات صید آبیان به اضافه افزودنی‌های مجاز تامین کرد. در ایران نوعی از تمساح، موسوم به پوزه‌کوتاه با نام محلی «گان‌دو» که جانور ویژه هندوستان است، به تعداد محدودی در حوزه رودخانه فصلی باهوکلالت و تالاب‌های اطراف آن، در منتهی الیه جنوب شرقی استان سیستان و بلوچستان زندگی می‌کند.